

ارزیابی تارنما(وبسایت)ها توسط کودکان و نوجوانان و کتابداران کودک و نوجوان

(۱) میترا پشوتنی‌زاده*

دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز

(۲) علی منصوری

دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز،

کتابدار دانشگاه شیراز

دریافت در: ۸۶/۱۰/۲۵

داوری در: ۸۶/۱۰/۲۶

اصلاح در: ۸۷/۵/۱۱

پذیرش در: ۸۷/۷/۲۰

چکیده: امروزه اینترنت با تمامی ویژگی‌ها و جذابیت‌های خود، وسعت و گستردگی روزانه و تنوع اطلاعاتی و بسیاری موارد دیگر توانسته خود را به عنوان معتبرترین و روزآمدترین منبع اطلاعاتی در دسترس همگان قرار دهد. آگاهی و توجه به این نکته که هر کسی می‌تواند بدون هیچ‌گونه بازنگری و کنترلی به انتشار هرگونه مطلبی در این شبکه عظیم بپردازد، می‌تواند هشدار و تذکر کوچکی در نحوه استفاده و یافتن اطلاعات معتبر از اینترنت باشد. خوشبختانه برای این کار ابزارها، معیارها و سیاهه‌های متفاوتی برای گروه‌های سنی و افراد مختلف تهیه شده است. یکی از این گروه‌ها کودکان و نوجوانان هستند که مقید کردن آنها به مطالعه کتاب و دیگر محمل‌های سنتی در عصر اطلاعات و ارتباطات، منطقی به نظر نمی‌رسد. بنابراین در این پژوهش ابتدا اهمیت آشنایی با روش‌ها و ابزارهای متعدد ارزیابی صفحات وب بیان شده و سپس ابزاری برای آموزش نحوه ارزیابی تارنماها به کودکان و نوجوانان، معرفی شده و در نهایت کتابداران را با معیارهای گزینش مناسب‌ترین تارنماها برای این گروه سنی آشنا می‌نماید.

کلیدواژه‌ها: معیارهای ارزیابی، تارنمای کودکان و نوجوانان، کتابداران کودک و نوجوان، QUICK

۱. مقدمه

در دنیای کنونی، با قدرت‌نمایی هر چه بیشتر فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و اهمیت در دسترس داشتن اطلاعات در کمترین زمان، این اندیشه عمومیت یافته که با در اختیار داشتن یک رایانه، امکان اتصال به اینترنت و زمان کافی، می‌توان معتبرترین و صحیح‌ترین اطلاعات را (در هر زمینه موضوعی) از اینترنت بازیابی کرد. این تصور از آنجا ناشی می‌گردد که با ورود کلیدواژه مورد نظر در قسمت جستجوی موتورهای کاوش اینترنت و فشار یک دکمه، می‌توان به حجم عظیمی از اطلاعات دست یافت. قابلیت دسترس‌پذیری، سرعت بالا و تعداد بی‌شمار مدارک بازیابی شده در این روش، این وسوسه را ایجاد خواهد کرد که دیگر روش‌های سنتی و کتابخانه‌ای در بازیابی اطلاعات به فراموشی سپرده خواهد شد و به اینترنت به عنوان معتبرترین منبع اتکا و اکتفا شود.

عده زیادی اینترنت را یک کتابخانه مجازی یا رقمی (دیجیتالی) تصور می‌کنند، در صورتی که اینترنت یکی از رسالت‌های اصلی کتابخانه را، که همانا گزینش معتبرترین اطلاعات است، زیر پا گذاشته است. در دنیای اینترنت هر کسی می‌تواند یک متخصص و پژوهشگر محسوب گردد و به انتشار اندیشه‌ها و نوشته‌های خود بدون تأیید از سوی سازمان یا مؤسسه معتبری بپردازد. به نظر انجمن کتابداران آمریکا «محیط وب مانند فروشگاه‌ها است که در آن گزینه‌های زیادی برای انتخاب و نه لزوماً سفارش و استفاده وجود دارد. گروهی از تارنماها توسط کارگزاران معتبر و گروهی دیگر تنها برای بیان نظرات و علایق شخصی ساخته شده‌اند و همین امر باعث شده است که تشخیص مدارک ارزشمند از مدارکی که تنها به اتلاف وقت منجر می‌شوند، دشوار باشد» (ALA ۲۰۰۷).

در کتابخانه‌ها همیشه گزینش معتبرترین مدارک به عهده کتابداران است، ولی در محیط وب این خود کاربر است که باید این وظیفه را به عهده بگیرد. واقعیت آن است که چنانچه کاربران قادر به شناخت و درک کیفیت مناسب برای یک تارنما نباشند، از برطرف ساختن نیازهای اطلاعاتی خود عاجز خواهند بود. خوشبختانه اهمیت این مسأله باعث شده است که روش‌ها و ابزارهای متعددی برای ارزیابی صفحات وب پیشنهاد شود و به کاربران اینترنت در این امر خطیر یاری رسانند. تعدد و تنوع این ابزارها به نوعی است که هم در زمینه‌های موضوعی مختلف و هم با توجه به توانایی و مهارت‌های کاربران مختلف تهیه

شده‌اند. به عنوان نمونه، معیارهای ارزیابی یک تارنما مربوط به گروه سنی کودک و نوجوان با تارنمایی مربوط به بزرگسالان متفاوت است. همچنین معرفی معیارها برای بزرگسالان، متناسب با تجربیات و مهارت‌های آنان است که در بیشتر مواقع برای کودکان و نوجوانان قابل استفاده نیست. ولی با توجه به استفاده روزافزون قشر جوان از اینترنت، ضروری است که آنان نیز از روش‌های ارزیابی صفحات وب آگاه بوده و توانایی بهره‌وری از آن را بیاموزند. بنابراین ابتدا رهنمودهایی برای ارزیابی صفحات وب توسط کودکان و نوجوانان ارائه خواهد شد و سپس معیارهای ارزیابی تارنماهای آنان معرفی می‌گردد.

۲. سیاهه بررسی کیفیت اطلاعات (QUICK)^۱ برای کودکان و نوجوانان

تارنمای «QUICK» منبعی است برای کمک به کودکان و نوجوانان^۲ جهت ارزیابی اطلاعاتی که در اینترنت یافته‌اند. این تارنما با به‌کارگیری نمونه‌ها و پرسش‌های متعدد، این فرصت را برای کودکان و نوجوانان فراهم می‌آورد تا مفهوم کیفیت اطلاعات را برای خود تحلیل کنند. هرچند بسیاری از نمونه‌ها در رابطه با بهداشت و پزشکی است ولی مفاهیم آنها در مورد هر موضوعی می‌تواند به کار گرفته شود (QUICK ۲۰۰۷).

«QUICK» دارای ۸ پرسش یا نقطه بررسی به قرار زیر است که با پاسخ به آنها می‌توان به بررسی کیفیت اطلاعات تارنماها پرداخت.

۱. آیا پدیدآورنده تارنما مشخص است؟
 ۲. آیا هدف تارنما روشن و واضح است؟
 ۳. آیا تارنما به هدف خود دست یافته است؟
 ۴. آیا تارنما برای من مناسب است؟
 ۵. آیا اطلاعات تارنما معتبر بوده و می‌توان صحت آن را بررسی کرد؟
 ۶. تارنما چه زمانی ساخته شده است؟
 ۷. آیا اطلاعات تارنما دارای سوگیری است؟
 ۸. آیا تارنما، دیگر منابع قابل دسترس را به شما معرفی می‌کند؟
- در این تارنما، توضیح هر یک از نقاط بررسی، همراه با تصاویر، پرسش‌ها و جملاتی با رنگ‌های متفاوت ارائه شده که باعث ایجاد شک و تردید در کودکان و نوجوانان می‌گردد و

ذهن آنان را با موضوع مربوطه درگیر می‌نماید. همین امر، مهارت‌ها و استعداد‌های کودکان و نوجوانان را در مسیر تفکر انتقادی و یافتن اطلاعات با کیفیت پرورش و ارتقا می‌بخشد. این تارنما به عنوان وسیله‌ای آموزشی برای به‌کارگیری در محیط‌هایی هم‌چون کلاس درس، کتابخانه و مراکز رایانه‌ای و اینترنتی طراحی گشته و دارای این قابلیت است که در برنامه‌های درسی نیز مورد استفاده قرار گیرد. برای استفاده از آن نه تنها لازم نیست که آموزگاران، کاربران حرفه‌ای اینترنت باشند بلکه حتی خود تارنما به آنها کمک می‌کند تا بتوانند با کیفیت‌ترین اطلاعات را در اینترنت بیابند و آن را به دانش‌آموزان خود نیز بیاموزند. زیرا «QUICK»، گروهی از مشکلات را که احتمال مواجه شدن با آنها وجود دارد، بیان کرده و برای آنها راه‌حل پیشنهاد می‌نماید و شما را برای برخورد با مشکلات آماده می‌سازد.

استفاده از این سیاهه واری بسیار ساده بوده و حضور رنگ‌های مختلف، تصاویر، امکانات راهبری و پیوندهای مفید نیز به سهولت استفاده از آن افزوده است. به‌طور کلی برای هر نقطه بررسی، توضیحاتی همراه با پرسش‌ها و جملات تفکر برانگیز و تصاویر و نمونه‌هایی که به درک مطلب کمک می‌کند، ارائه می‌شود و در پایان به پاره‌ای نکات و مشکلات احتمالی در قالب پرسش اشاره کرده و با بیان پاسخ آنها در صفحه‌ای دیگر، امکان تفکر و چاره‌جویی را برای مخاطب فراهم می‌سازد. برای روشن‌تر شدن مطلب و نحوه استفاده از این سیاهه واری، در زیر به دو نمونه (نقاط بررسی ۵ و ۶) به طور مختصر اشاره شده است.

▪ آیا اطلاعات تارنما معتبر بوده و می‌توان صحت آن را بررسی کرد؟

هنگامی که به یک تارنما رجوع می‌کنید، بسیار آسان است که به اطلاعات آن به علت ظاهر جذاب و وجود صدا و دیگر امکانات اعتماد کنید متأسفانه همیشه اطلاعات اینترنتی قابل اطمینان نیست، اطلاعات اینترنت بر خلاف نشریات و برنامه‌های تلویزیون، توسط گروهی از افراد برای تأیید صحت اطلاعات مورد بررسی قرار نمی‌گیرد. پس لازم است که این کار توسط خود کاربران انجام گیرد.

تارنماهایی که دارای اطلاعات صحیح باشند در بیشتر موارد، منابعی را برای تأیید صحت اطلاعاتشان پیشنهاد می‌نمایند که این منابع ممکن است کتاب، نشریه یا پیوند به تارنمایی دیگر باشد.
باید موارد زیر را در نظر داشت:

★ نویسنده مطلب کیست؟

این پرسش به اطلاعات روبه‌رو پیوند داده شده است

بررسی کنید که آیا نویسنده دارای صلاحیت‌های گفته شده می‌باشد.

★ آیا فرد دیگری نیز مطلب مشابهی را بیان نموده است؟

این پرسش به اطلاعات روبه‌رو پیوند داده شده است

اگر در تارنماهای دیگر نیز اطلاعاتی مشابه یافتید می‌توانید با اعتماد بیشتری از اطلاعات ارائه شده امید ولى در غیر این صورت به صحت اطلاعات شک کنید.

★ آیا در کنار اطلاعات، منابع دیگری نیز معرفی شده است؟

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

این پرسش به اطلاعات روبه‌رو پیوند داده شده است

- اگر شما را به فهرستی از منابع چاپی ارجاع داده‌اند می‌توانید با استفاده از اطلاعات کتابشناختی آنها، از کتابدار، منابع را درخواست نموده و اطلاعات آن را بررسی کنید.
- اگر پیوند به یک تارنما برقرار گردیده است، اطلاعات آن را به دقت بررسی نمایید.
- اگر هیچ پیوندی وجود ندارد در موتورهای کاوشگر، اطلاعات ارائه شده را مورد بررسی قرار دهید.

یادداشت: نحوه استفاده از اطلاعات کتابشناختی و شناسایی ناحیه و قسمت‌های مختلف آن برای یافتن اصل منبع در کتابخانه‌ها و همچنین، پیوند به موتورهای کاوشگر مختلف و شیوه جستجوی اطلاعات در آنها نیز به کاربران در قسمت مربوطه، آموزش داده شده است.

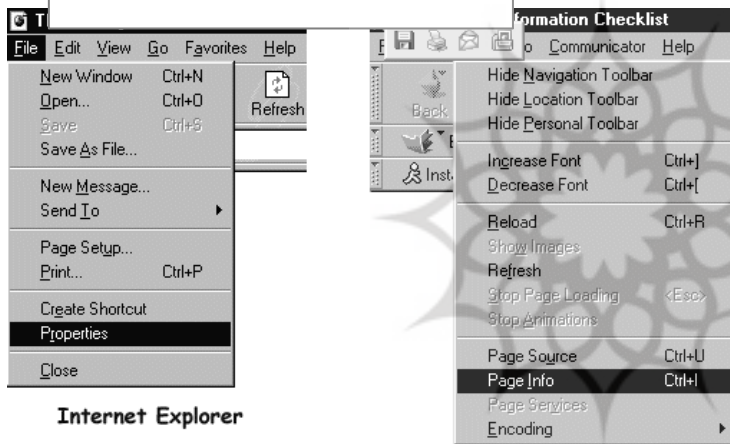
▪ تارنما چه زمانی ساخته شده است؟

اگر یک نشریه یا کتاب داشته باشید به راحتی می‌توانید از زمان انتشار آن و آخرین تاریخ روزآمدسازی آن آگاه شوید. به طور کلی اطلاعاتی که روزآمد نشده باشد کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرد، مگر آن که اطلاعات مورد نیاز شما به گونه‌ای باشد که نیاز کمی به روزآمدسازی داشته باشد.

برای آگاهی از میزان روزآمد بودن اطلاعات، شما باید تاریخی را که اطلاعات تولید شده یا روزآمد شده بیابید. این تاریخ به‌طور معمول در پایین‌ترین قسمت صفحه است. تارنمایی که ادعای داشتن اطلاعات روزآمد را دارد باید تاریخ جدیدی نیز داشته باشد. و اگر نتوانستید هیچ تاریخی را بیابید، آن وقت چه باید کرد؟

این پرسش به اطلاعات روبه‌رو پیوند داده شده است

اگر از مرورگر Internet Explorer استفاده می‌نمایید به قسمت Properties از منوی File رجوع کنید و اگر از مرورگر NetScape استفاده می‌کنید به قسمت PageInfo از منوی View بنگرید تا از تاریخ ساخته شدن و انجام آخرین اصلاحات آگاه شوید (تصویر شماره ۱).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتنا جامع علوم انسانی
تصویر ۱ یافتن تاریخ ساخت تارنما در مرورگرهای مختلف

به طور کلی در مورد هر تارنما، معیارهایی هم‌چون هدف، پوشش موضوعی و زمانی، پدیدآورندگان و مسئولان، اعتبار، صحت و درستی اطلاعات، امکان تماس و تعامل، روزآمد بودن، نوع تبلیغات، سهولت دسترسی و استفاده و گروهی دیگر از مؤلفه‌ها، از جمله معیارهای مهم ارزیابی صفحات هستند که خوشبختانه در مقالات زیادی به آنها پرداخته شده است (دراگولانسکو^۳، ۲۰۰۲، عصاره^۴، ۱۳۸۱، جهانگیر^۵، ۱۳۸۴، حیدری^۶، ۱۳۸۴، آن آلیسون^۴، مک نیل^۵، سوانسون^۶، ۲۰۰۰) که کودکان و نوجوانان در صورت علاقه‌مند بودن به آشنایی با دیگر معیارها می‌توانند از آنها بهره‌جویند.

۳. معیارهای گزینش تارنماهای برجسته برای کودکان و نوجوانان

انجمن کتابداری آمریکا، در تارنمای خود، سیاهه‌ای از برجسته‌ترین تارنماهای کودکان و نوجوانان در زمینه‌های موضوعی مختلف تهیه کرده و با علامت‌های خاصی رده‌سنی آنها را نیز تعیین کرده و به منظور آشنایی مخاطبان با معیارهای انتخاب برجسته‌ترین تارنماها، به معرفی آنها پرداخته است. از این معیارها می‌توان برای انتخاب مناسب‌ترین تارنماها برای کودکان و نوجوانان بهره‌برد. به همین منظور معیارهای مورد استفاده و تأیید انجمن کتابداری آمریکا معرفی می‌گردند (ALA ۲۰۰۷).

۳-۱. پدیدآورنده: چه کسی تارنما را ساخته است؟

- نام فرد یا گروهی که تارنما را ایجاد کرده‌اند باید به طور روشنی بیان گردد.
- سازنده تارنما باید در صورت لزوم، به ذکر منبع برای اطلاعات بیان شده بپردازد.
- مدیر یا مسئول تارنما باید امکان اظهارنظر را برای کاربران فراهم نماید.
- مدیر یا مسئول تارنما باید در مورد هر پرسشی در رابطه با حق مؤلف، علائم تجاری یا مالکیت اقلام موجود پاسخگو باشد و هم‌چنین تارنماهایی که قانون حق تکثیر یا هر قانون دیگری را نقض کرده‌اند، نباید توسط مسئول تارنما پیشنهاد و سیاهه و یا به آنها پیوند داده شود.

۳-۲. هدف: فلسفه وجودی تارنما چیست؟

- هدف تارنما باید واضح و محتوای آن باید نمایانگر هدف باشد. تارنماها ممکن است با هدف سرگرمی، آموزشی، تجاری و مانند آن ساخته شده باشند.
- تبلیغات باید محدود و مناسب باشد.
- تارنماهایی که تنها دارای اهداف تجاری می‌باشند به عنوان تارنماهای برجسته در نظر گرفته نمی‌شوند.
- تارنمای خوب باید تجربیات کاربران را افزایش داده و موجب گسترش نحوه تخیل آنها گردد. تارنماهایی که سوگیری را به جای گسترش دید کودکان رواج می‌دهند، به عنوان تارنمای برجسته در نظر گرفته نمی‌شوند.

۳-۳. طراحی و ثبات

- اطلاعات باید به سهولت بازیابی و استفاده شود.
- طراحی باید برای بینندگان جذاب باشد.
- متن باید به سهولت خوانده شود و نباید از پیش‌زمینه، تصاویر و قلم‌هایی استفاده گردد که باعث عدم تمرکز می‌گردد.
- کاربران باید به راحتی قادر به مرور تارنما باشند.
- صفحاتی که برای پیوند در نظر گرفته شده باید به خوبی سازماندهی شده و برای کودکان و نوجوانان گیرا و جذاب باشد. مجموعه پیوندها نیز باید به خوبی انتخاب شده و به کودکان و نوجوانان برای دنبال کردن موضوعات مورد علاقه‌شان کمک کند.
- طراحی باید برای کاربران مناسب باشد.
- تارنماهای سرگرمی و بازی باید دارای محیط رابط کاربر جذاب و دستورات عمل بازی واضحی باشند.
- تارنماها باید در زمانی منطقی و معقول بارگذاری شوند.
- تارنماها باید بدون مشکل، بارگذاری شده و در دسترس باشند. مسأله ثبات نیز نباید فراموش گردد.
- از قابلیت‌ها و ابزارهای ویژه^۷ استفاده گردد.

- قبل از استفاده از تارنما، کاربر نباید مجبور به پرداخت هزینه یا ارائه اطلاعات شخصی خود باشد.

۳-۴. محتوا

- یک تارنمای برجسته باید به ارائه محتوایی مفید و مناسب به منظور آموزش، اطلاع‌رسانی و سرگرمی بپردازد.
- عنوان تارنما باید با هدف آن مطابقت داشته باشد.
- محتوای تارنما باید به راحتی قابل خواندن بوده و توسط کاربران بالقوه، قابل فهم باشد.
- باید در تارنما اطلاعات کافی وجود داشته باشد تا مشاهده آن را ارزشمند جلوه دهد.
- اگر اطلاعات زیادی در تارنما وجود دارد، باید موتور کاوشگری در نظر گرفته شود و یا حداقل سیاهه‌ای از موضوعات زیر پوشش ارائه شود تا کاربر بتواند به راحتی از میان آنها، موضوع مورد علاقه خود را بیابد.
- قواعد دستوری و رسم‌الخط باید صحیح باشد.
- اطلاعات باید روزآمد و صحیح باشد و اگر موضوع تارنما مرتب در حال تغییر است باید سریع روزآمد گردد.
- باید در رابطه با موضوع تارنما، پیوندهایی به دیگر اطلاعات داشته باشد.
- تصاویر تارنما باید مربوط و متناسب با متن باشد.
- موضوعات باید مربوط و متناسب با مخاطبان کودک و نوجوان باشد.
- دیدگاه ارائه شده باید قابل فهم برای کودکان و نوجوانان باشد.
- در تارنماهای اطلاعاتی، به‌ویژه آنهایی که برای حمایت از برنامه‌ها و تکالیف مدرسه تهیه شده‌اند، کیفیت محتوا بسیار مهم است.
- بعضی تارنماها مانند تارنماهای آموزش روش زندگی و بهداشت، ممکن است شامل اطلاعات رشد نیز باشد بنابراین چنین منابعی باید متناسب با سن و نیاز کودکان و نوجوانان طراحی شوند.

۴. نکات قابل توجه درباره ارزیابی تارنماها

۱-۴. هر شخصی از دیدگاه و نیاز اطلاعاتی خود به ارزیابی صفحات وب می‌پردازد. بنابراین این احتمال وجود دارد که نتایج ارزیابی دو شخص به‌طور متفاوت باشد (زین‌العابدینی ۱۳۸۴).

۲-۴. توجه داشته باشیم که گاهی برای رفع نیاز اطلاعاتی به مواردی مانند مسائل جاری روز، بهترین منبع روزنامه‌های معتبر همان روز می‌باشند و لازم نیست برای ارزیابی اطلاعات موجود در اینترنت خود را به در دسر بیاندازد. بنابراین تنها در صورتی که مطمئن هستید بهترین منبع برای ارزیابی اطلاعات مورد نظر شما، اینترنت می‌باشد باید خود را برای ارزیابی مدارک ارزیابی شده آماده سازید.

۳-۴. این احتمال وجود دارد که در زمینه مورد نظر شما، هیچ مدرکی در شبکه وجود نداشته باشد.

۴-۴. چون اینترنت رسانه‌ای جدید است، ممکن است تصور شود که اطلاعات آن نیز جدید و به روز هستند، ولی این مسأله همیشه صادق نیست (QUICK ۲۰۰۷).

۵-۴. یکی دیگر از راه‌های ارزیابی، آگاهی از نظرات و عقاید دیگران درباره یک صفحه وب است. منظور از دیگران مواردی همچون پایگاه‌ها، نویسندگان و ناشران الکترونیکی، موتورهای کاوشگر و فهرست‌های راهنمای موضوعی می‌باشد (جهانگیر ۱۳۸۴). ولی در صورتی که تصمیم به استفاده از نظرات دیگران در مورد یک صفحه وب نمودید، همواره به هماهنگی دیدگاه خود و دیگران توجه داشته باشید. نکته دیگر آن است که هر سیاهه پیشنهادی از تارنماها باید مرتب مورد روزآمدسازی قرار گیرد، زیرا محتوای آنها بسیار سریع‌تر از آنچه فکر کنیم در حال تغییر است. بنابراین از این سیاهه‌ها با احتیاط استفاده نمایید.

۶-۴. لازم نیست هر تارنمایی، تمامی معیارهای ذکر شده را در برداشته باشد ولی هرچه تعداد بیشتری از این ویژگی‌ها را شامل شود، بر ارزش و اعتبار آن افزوده می‌شود.

۷-۴. معیارهای مذکور برای کتابداران نیز قابل استفاده خواهد بود زیرا کتابداران در دنیای امروز باید با معیارهای گزینش یکی از مهم‌ترین منابع اطلاعاتی، یعنی تارنماهای اینترنتی، آشنا باشند.

۵. نتیجه‌گیری

مقید کردن کودکان و نوجوانان به مطالعه کتاب، در عصر حاضر که عرصه تاخت و تاز انواع رسانه‌های دیداری شنیداری و حضور پررنگ اینترنت و وب در میان این دسته از رسانه‌هاست، منطقی به نظر نمی‌رسد، زیرا در کسب آگاهی، آموزش بهتر و ایجاد سرگرمی برای کودکان و نوجوانان، این رسانه‌ها نقش به‌سزایی دارند (قزل‌ایاغ ۱۳۸۳، ۲۶).

سومین اصل رانگاناتان، یعنی «هر خواننده‌ای کتابش»، در تمام دوران‌ها قابل تعمیم بوده و انواع مختلف محمل‌های اطلاعاتی را در برمی‌گیرد و کتابدارن که همواره سعی داشته‌اند تا بهترین و مناسب‌ترین محمل‌های اطلاعاتی را برای کاربران خود تهیه نمایند، در عصر حاضر نیز می‌توانند تارنماها را (به عنوان جدیدترین محمل‌های اطلاعاتی) که باید با توجه به نیاز خوانندگان تهیه گردند، در نظر گیرند. البته انتخاب این قسم از محمل‌ها برای برخی گروه‌ها هم‌چون کودکان و نوجوانان، دارای حساسیت خاصی می‌باشد، زیرا این گروه از کاربران دارای نیازهای اطلاعاتی خاص، مطابق با سن و روحیه خود می‌باشند که باید به آنها توجه نمود.

کتابخانه‌ها سابقه‌ای طولانی در فراهم‌آوری مکانی سالم و خدمات با کیفیت برای کودکان و نوجوانان داشته‌اند (ALA ۲۰۰۷). بنابراین یکی از گروه‌هایی که باید با معیارهای ارزیابی و گزینش تارنماهای کودکان و نوجوانان آشنایی داشته باشد، کتابداران هستند.

افزون بر این لازم است خود کودکان و نوجوانان نیز با نحوه یافتن اطلاعات معتبر و مناسب در اینترنت آشنا گردند، زیرا وسعت و گسترش روزانه اینترنت این امکان را فراهم نمی‌آورد که نه تنها کتابدارن بلکه، مربیان آموزشی، والدین، مراکز رایانه‌ای مخصوص کودکان و نوجوانان و سازمان‌های مخصوص به آنها، توانایی شناسایی و معرفی تمامی تارنماهای مناسب آنان را داشته باشد. بنابراین، لزوم آشنایی با معیارهای ارزیابی تارنماهای اینترنتی برای این نسل جوان انکارناپذیر است و سیاهه‌های ساده‌ای همچون «Quick» ممکن است در این امر یاریگر کودکان و نوجوانان باشند.

۶. منابع

- آن آلیسون، دین؛ مک نیل، بت؛ سوانسون، سن. ۲۰۰۰. معیارهای انتخاب پایگاه اطلاعاتی. ترجمه نفیسه دری‌فر. ۱۳۷۹. کتابداری و اطلاع‌رسانی ۳ (۳): ۱۱۶ - ۱۳۲.
- جهانگیر، عیسی. ۱۳۸۴. ارزیابی منابع اینترنتی در پژوهش‌های مبتنی بر اینترنت. ره‌آورد نور ۴ (۱۱): ۶۷-۶۳.
- حاجی‌زین‌العابدینی، محسن. ۱۳۸۱. بررسی مسائل فهرست‌نویسی منابع اینترنتی و ارائه دست‌نامه پیشنهادی برای کتابخانه‌های ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران.
- حیدری، غلام. ۱۳۸۴. معیارهای ارزیابی منابع اطلاعاتی الکترونیکی با تأکید بر وبسایتها. علوم اطلاع‌رسانی ۲۰ (۳،۴): ۳۱-۱۷.
- دراگولانسکو، نیکولا جورج. ۲۰۰۲. ارزیابی کیفی وبسایتها: معیارها و ابزارها. ترجمه افشین حمدی پور و ابراهیم صادقی. ۱۳۸۳. فصلنامه کتاب ۱۵ (۵۸): ۱۸۸ - ۱۹۳.
- عصاره، فریده. ۱۳۸۱. معیارهای ارزیابی منابع اینترنتی. فصلنامه کتاب ۱۳ (۱): ۶۳ - ۷۲.
- قزل‌ایاغ، ثریا. ۱۳۸۳. ادبیات کودکان و نوجوانان و ترویج خواندن (مواد و خدمات کتابخانه‌ای برای کودکان و نوجوانان). تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها «سمت».
- ALA. ۲۰۰۷. Great Site for Kids.
<http://www.ala.org/ala/alsc/greatwebsites/greatwebsitesforkids/greatwebsites.htm> (accessed September ۲۶, ۲۰۰۷).
- QUICK. ۲۰۰۷. Quality Information Checklist.
<http://www.quick.org.uk/> (accessed September ۲۶, ۲۰۰۷).

پی‌نوشت‌ها

۱. The Quality Information Checklist
۲. Dragulanescu
۳. پدیدآورندگان این سیاهه واریسی معتقدند که برای رده‌سنی ۵ - ۷ سال مناسب است ولی به نظر می‌رسد که برای سنین بالاتر که دارای تجربه و سواد بیش‌تری هستند، مناسب‌تر باشد.
۴. Ann Alison
۵. Mc Nill

۶. Suwanson

۷. Plug-in

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی